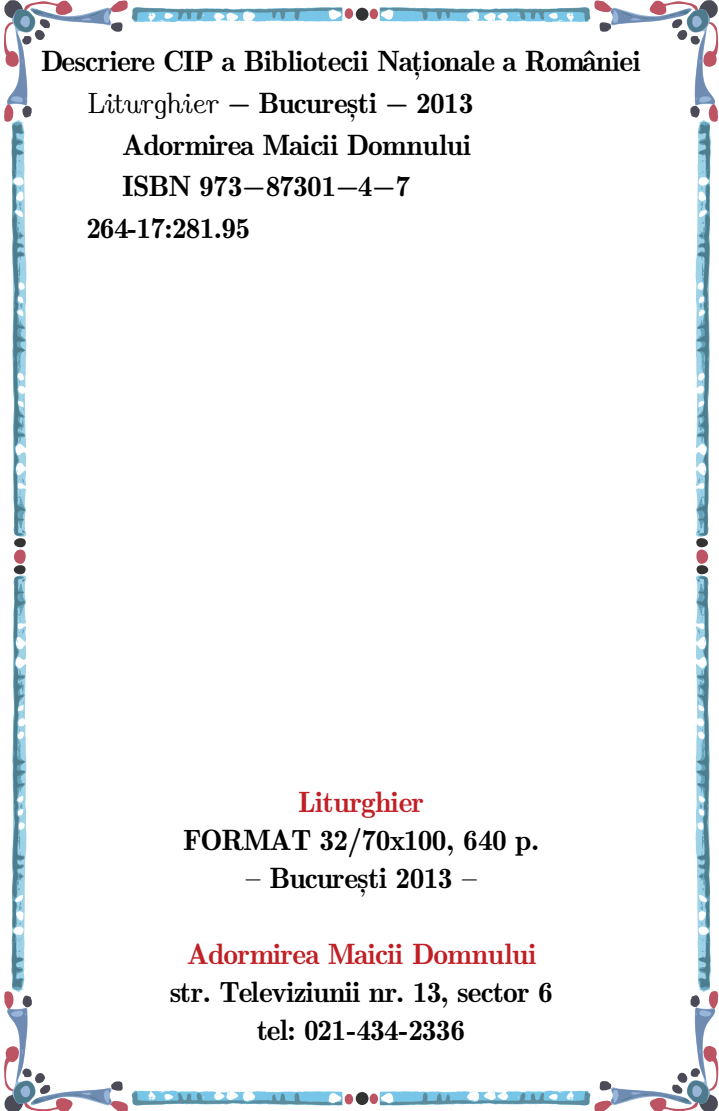

Liturghier

Tipărit cu binecuvântarea
Î.P.S. Vlasie, Arhiepiscop și Mitropolit
al Bisericii Ortodoxe de Răsărit din România

Mănăstirea „Adormirea Maicii Domnului”
București 2013

Descriere CIP a Bibliotecii Naționale a României

Liturghier — București — 2013

Adormirea Maicii Domnului

ISBN 973—87301—4—7

264-17:281.95

Liturghier

FORMAT 32/70x100, 640 p.

— București 2013 —

Adormirea Maicii Domnului

str. Televiziunii nr. 13, sector 6

tel: 021-434-2336

PREFAȚĂ

Împlinind numeroasele cerințe ale clerului nostru bisericesc, tipărim după îndelungate pregătiri acest Liturghier care reproduce, cu revizuirile și corecturile necesare, edițiile repetate de la Slătioara, obținute prin fotocopiare după ediția din 1903.

Prima ediție tipărită a Liturghierului ortodox în limba slavă se datorează călugărului muntene-grean Macarie, care l-a tipărit la noi în țară în 1508 (probabil la Târgoviște sau la Mănăstirea Dealu). În românește, Liturghiile (a Sfântului Ioan Gură de Aur, a Sfântului Vasilie cel Mare și a Sfântului Grigorie Dialogul) au văzut prima oară lumina tiparului la Brașov, în 1570, sub îngrijirea diaconului Coresi, apoi la Iași în 1679 și 1683, după traducerea mitropolitului Dosoftei, cel dintâi prelat care a organizat o acțiune de înlocuire a limbii slavone cu cea română în slujbele religioase. Traducerile acestora au fost înlocuite însă de cea definitivă, datorită lui Antim Ivireanul, tipărită la Râmnic în 1706 și 1713 și răspândită apoi în toate provinciile românești.

La pregătirea ediției de față, am consultat atât textul cu litere chirilice din 1845 publicat la tipografia din Iași, cât și edițiile grecești conform că-

rora, înainte de capitolul *Dumnezeiasca Proscomidie*, a fost adăugat troparul înaintepăznuirii Nașterii Domnului, care nu apare în nici una din edițiile românești. De asemenea, capitolul *Povățuiri* a fost completat cu un subcapitol intitulat *Împotriva rugăciunilor ecumenice*, în care se interzice slujirea clerului ortodox împreună cu ereticii, respectând Canoanele alcătuite de Sfinții Părinți ai Bisericii sobornicești.

În ortodoxie, sfânta Liturghie este cea mai importantă dintre slujbele Bisericii, prin aceea că actualizează jertfa de pre Cruce a Mântuitorului, care a fost centrul activității Sale răscumpărătoare și totodată faptul cel mai de seamă din istoria mântuirii lumii. În timpul acestei slujbe dumnezeiești, se aduce lui Dumnezeu, sub chipul Pâinii și al Vinului, același sacrificiu de împăcare adus pre Muntele Golgota, adică însuși preasfântul Trup pironit pre Cruce și Sângele vărsat de Domnul nostru Iisus Hristos pentru iertarea păcatelor, însă în mod nesângeros.

Se poate spune că Mântuitorul însuși a săvârșit cea dintâi Liturghie la Cina cea de taină și de aceea, după cum remarcă sfântul Simeon Tesaloniceanul, Liturghia nu se numără între celelalte șapte laude – care au origine omenească, înstitute de Biserică – ci este singura slujbă de origine divină, instituită de însuși Mântuitorul. Laudele premergătoare Sfintei Liturghii servesc

numai la pregătirea ei, prin ele noi aducând lui Dumnezeu rugăciuni de cerere, laudă și mulțumire, pre când prin Liturghie, aducem lui Dumnezeu ceva mai mult: Îi aducem jertfă, care este forma cea mai înaltă și mai aleasă și, totodată, expresia deplină a cultului suprem de adorație, datorat și adus numai lui Dumnezeu; iar Cel care Se jertfește este Hristos, „Fiul cel iubit al Tatălui, întru care El au binevoit”.

Marele tâlcuitor bizantin al Liturghiei, din sec. al XIV-lea – Nicolae Cabasila – stabilește că scopul sfintei Liturghii este sfințirea Darurilor prin intermediul preotului sau al arhiereului și sfințirea credincioșilor prin primirea lor; și arată că mijloacele de care dispune Sfânta Liturghie pentru atingerea acestui scop sunt rugăciunile, citirile și cântările din care se compune rânduiala ei. „Acestea, – continuă el – ne sfințesc în chip îndoit: în primul rând prin puterea pre care o au de a ne întoarce gândul către Dumnezeu, mijlocindu-ne iertarea păcatelor și făcându-L să Se milostivească și să Se îndure de noi, precum spune psalmistul: *Înălță lui Dumnezeu jertfă de laudă (cântare)... și te voi izbăvi și Mă vei preaslăvi.* (Ps. 44, 14-15); iar în al doilea rând, rugăciunile și citirile ne sfințesc prin aceea că într-însele noi vedem cu închipuirea dinaintea ochilor noștri, mai toate faptele și momentele de seamă din viața și lucrarea mântuitoare de pre pământ a lui Hristos: Întruparea și Nașterea Sa, ieșirea la propovădui-

re, învățătura și minunile Lui, Răstignirea, Patimile și îngroparea, Învierea și Înălțarea Sa la Ceruri”. Vedem cât de mult ne-a iubit Cel care a fost răsplătit cu atâta ură, cât S-a smerit pre Sine Cel care este necuprins de fire, cât a îndurat și pătit pentru noi Cel fără de patimă, pentru ca să ne pregătească Masa dumnezeieștilor Daruri, Altarul de jertfă.

Liturghia este forma de continuare a prezenței Mântuitorului în lume, este mijlocul prin care El se află veșnic împreună cu noi și prin care își îndeplinește deci făgăduința făcută sfinților Săi apostoli și Ucenici: „Iată, Eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârșitul veacului” (Mt. XXVIII, 20); prin Împărtășirea cu Sfintele Daruri din sfântul Potir, preînchipuie gustarea fericirii celei depline la masa cerească, pre care Mântuitorul a făgăduit că o va lua împreună cu ucenicii și aleșii Săi întru Împărăția Cerurilor. Prin urmare, Liturghia are un sens eshatologic, devenind o prefigurare a bunătăților spirituale, o anticipare a Împărăției lui Dumnezeu, constituind astfel lucrarea cea mai sfântă pre care o pot săvârși sfinții slujitori aici pre pământ, și mijlocul dumnezeiesc și indispensabil pre care Mântuitorul ni l-a pus la îndemână spre sfințirea și mântuirea sufletelor noastre.

Editura

CEASUL AL NOUĂLEA

La vremea rânduită pentru slujba de seară, intrând preotul în sfânta biserică, cu culionul pre cap (sau camilafca, dacă este preot călugăr), zice întru **sine**: Intra-voi în Casa Ta, închina-mă-voi spre sfântă Biserica Ta, întru frica Ta. Doamne, povăţuieşte-mă întru dreptatea Ta, pentru vrăjmaşii mei, îndreptează înaintea Ta calea mea. **Şi ajungând în mijlocul bisericii, face trei închinăciuni spre răsărit, zicând de fiecare dată: Dumnezeule, curăţeşte-mă pre mine, păcătosul şi mă miluieşte. Intrând apoi în sfântul Altar prin uşa dinspre miazăzi şi venind în faţa sfintei Mese, se închină de două ori, îşi descoperă capul şi sărută sfânta Masă; punându-şi după aceasta iarăşi culionul pre cap, mai face o închinăciune, după care luând epitrahilul, îl binecuvintează după rânduială şi îl pune pre grumaz. Iese după aceea prin uşa dinspre miazănoapte şi, venind înaintea sfintelor Uşi cu faţa spre răsărit, face o închină-**

VECERNIA

■ Când nu este vreo sărbătoare (praznic), nici sfânt mare, vezi observațiile de la sfârșit. ►

Preotul, cu culionul pre cap și epitrahilul pre grumaz, stă în fața sfintei Mese, zvera sfintelor Uși fiind deschisă și zice:

■ ►1) Vecernia cu priveghere de toată noaptea:

Slavă sfintei și Celei de o ființă și de viață făcătoare și nedespărțitei Treimi, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

►2) Altfel:

Binecuvântat este Dumnezeu nostru totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. ■

Strana: Amin. Veniți să ne închinăm... (de 3 ori),
Psalmul 103: Binecuvintează, suflete al meu...

În acest timp, preotul ia Liturghierul, iese prin ușa dinspre miazănoapte, stă înaintea sfințelor Uși cu capul descoperit și citește în taină:

Rugăciunea 1-a

Doamne îndurate și milostive, îndelung-răbdătorule și mult-milostive, ascultă rugăciunea noastră și ia aminte glasul cererii noastre, fă cu noi semn spre bine: îndreptează-ne pre noi la calea Ta, ca să umblăm întru adevărul Tău; veselește inimile noastre, ca să ne temem de numele Tău cel sfânt, pentru că mare ești Tu și faci lucruri minunate; Tu singur ești Dumnezeu și nu este asemenea Ție între dumnezei, Doamne, puternic întru milă și bun întru tărie, spre a ajuta și a mângâia și a mântui pre toți cei ce nădăjduiesc întru numele Tău cel sfânt. Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea: Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Rugăciunea a 2-a

Doamne, nu cu mânia Ta să ne muștri pre noi, nici cu urgia Ta să ne cerți pre noi, ci fă cu noi după mila Ta, vindecătorule și tămăduitorule al sufletelor noastre. Îndreptează-ne pre noi la limanul voii Tale; luminează ochii inimilor noastre spre cunoștința adevărului Tău și ne dăruiește nouă, cealaltă vreme a zilei de acum cu pace și fără de păcat și toată vremea vieții noastre a o petrece, prin rugăciunile Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu și ale tuturor sfinților. Că a Ta este stăpânirea și a Ta este Împărăția și puterea și slava: a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Rugăciunea a 3-a

Doamne, Dumnezeuul nostru, adu-Ți aminte de noi, păcătoșii și netrebnicii

Luni la Sfânta Treime

Tropar, glasul al 8-lea:

Bine ești cuvântat, Cel întreit Sfânt, Doamne Dumnezeu nostru, Cel ce cu înțelepciunea Ta pre toată făptura ai zidit-o și neamul omenesc cel căzut nu l-ai părăsit; iar păcătoșilor celor ce se pocăiesc viața veșnică a le dărui le-ai făgăduit, Iubitorule de oameni, slavă Ție.

Condac, glasul al 8-lea:

Vrând să mântuiești lumea, Te-ai arătat la râul Iordanului, Preasfântă și Dumnezeiască Treime: Tatăl întru un glas din cer mărturisind pre Fiul cel iubit, Fiul în chip omenesc primind Botezul de la rob, și Duhul Sfânt pogorându-Se în chip de porumbel preste Cel ce se boteza. Deci întru numele al Unuia Dumnezeu, însă în trei fețe: al Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, ne-am învățat a lumina cu Botezul pre tot omul ce vine în lume, cântând: Aliluia!

În Duminica tuturor Sfinților

Troparul, glasul al 4-lea:

Cu sângiurile mucenicilor Tăi celor din toată lumea, ca și cu o porfiră și cu vison, Biserica Ta împodobită fiind, printr-înșii strigă către Tine, Hristoase Dumnezeule: norodului Tău trimite-i îndurările Tale, pace obștii Tale dăruiește-i și sufletele noastre mare milă.

LUĂRI-AMINTE ÎNAINTE DE SĂVÂRȘIREA LITURGHIEI

Despre păcate

Preotul și diaconul sunt datori a se pregăti de slujbă în chipul următor:

Mai înainte, să se ferească cu grijă de faptele care împiedică vrednicia Liturghiei și împărtășirea cu preacuratele Taine. Iar piedicile cele mai mari sunt acestea: **aflarea lor sub blestem**, sau de se vor găsi **opriți de Biserică**, sau **afuriși de arhiereu**, sau de vor avea întru sine vreun **păcat de moarte**. *Păcatele de moarte* sunt acestea: 1) **trufia**; 2) **iubirea de argint**; 3) **desfrânarea**; 4) **mânia**; 5) **lăcomia**; 6) **zavistia** și 7) **lenevia** spre faptele cele bune.

Deci, de va fi sub blestem sau oprit de Biserică sau afurisit de arhiereu, nicidecum să nu îndrăznească a săvârși sfânta Liturghie, până când nu va avea voie de la cel ce l-a legat, ca să fie pre deplin dezlegat. Căci, de va îndrăzni cineva să lucreze cele preotești, nefiind dezlegat, va cădea în păcatul furtului de cele sfinte; și cu îndoit și foarte greu păcat se va întoarce de la slujba dumnezeiască și vinovat va fi față de Trupul și Sângele Domnului și se va socoti împreună cu ucigașii de Dumnezeu și cu necredincioșii farisei, care au ucis pre Hristos; iar împărtășirea cu preacuratele Taine îi va fi spre judecată și osândă.

Chiar și mireanul, fiind pus sub afurisenie de ar-

ÎMPOTRIVA RUGĂCIUNILOR „ECUMENICE”

Odată cu apariția mișcării ecumenice contemporane și ca o consecință a acesteia, au început să se facă din ce în ce mai des rugăciuni comune cu ereticii și chiar cu păgânii.

Aceste rugăciuni comune sunt urâciune înaintea lui Dumnezeu și preotul care participă la ele, conform canoanelor Bisericii, se caterisește. Canoanele Bisericii interzic participarea la rugăciuni comune cu ereticii și schismaticii. Menționăm canoanele apostolice 10, 11, 45, 65, 71, care excomunică atât pre preotul cât și pre mireanul care se roagă cu ereticii și păgânii. Deci chiar simpla rugăciune comună cu ereticii este aspru pedepsită. Canoane ale Sinodului din Laodiceea 6, 9, 32, 33, 34, 37 sunt în conglăsuire cu cele apostolice în această privință. Aceste canoane menționate anterior au fost acceptate de sinoadele ecumenice: canonul 1 al Sinodului IV Ecumenic, canonul 2 al Sinodului VI Ecumenic, canonul 1 al Sinodului VII Ecumenic.

Cei ce participă la aceste mișcări ecumenice discreditează aceste canoane ca fiind perimate și chiar împotriva „dragostei frățești”, deși ele au fost întărite de-a lungul timpului, nefiind o problemă nou apărută în istoria Bisericii. Deșertăciunea rugăciuni-

lor ereticilor se datorează tocmai faptului că ei înșiși s-au rupt de Trupul lui Hristos, care este Biserica, și de dragostea Lui. Să ascultăm glasul sfântului sfințit mucenic Ciprian al Cartaginei (†258) care scria printre altele în tratatul său *Despre unitatea Bisericii sobornicești*:

Să nu înșele cineva printr-o răstălmăcire deșartă cuvântul Domnului: „Oriunde vor fi doi sau trei adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu cu ei”. Interpreți falși și stricători ai Evangheliei rețin ce e secundar și trec ceea ce e principal, își amintesc de unele părți, iar altele intenționat le uită: precum sunt ruși de Biserică, așa schimbă adevărul la fiecare verset biblic. Ca să îndemne la unanimitate și pace cu discipolii Săi, Domnul a spus: „Adevăr zic vouă că, dacă doi din voi se vor uni pre pământ, orice vor cere le va da Tatăl Meu care este în cer. Căci oriunde sunt doi sau trei adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu cu ei” (*Mt. 18: 19-20*), arătând că Harul divin se atribuie nu multora, ci celor uniți care-L cer. Prin cuvintele: „dacă doi din voi se vor uni pre pământ”, El a pus ca bază unirea ca premisă a păcii, ne-a învățat să fim uniți prin puterea credinței. Dar cum poate să fie unit cu cineva cel ce nu se unește cu însuși trupul Bisericii și cu dragostea Bisericii sobornicești? Cum pot să se adune doi sau trei în numele lui Hristos, când aceștia se separă de Hristos și de Evanghelia Lui? Nu noi ne-am despărțit de ei, ci ei s-au despărțit de noi și de aceea s-au născut ereziile și schismele, de aceea s-au făcut diverse „bisericuțe”, pentru că ei au pără-

sit principiul și originea adevărului. [...] Așadar, când menționează în învățăturile Sale și zice: „unde vor fi doi sau trei, acolo sunt și Eu cu ei”, nu desparte pre oameni de Biserică Cel ce au făcut Biserica; ci, reproșând celor vicleni dezbinarea și recomandând celor credincioși pacea, arată cu propriile Sale cuvinte că El este mai degrabă cu doi sau trei care se roagă uniți în același cuget, decât cu mai mulți dar dezbi-nați, și că se poate obține mai mult prin rugăciunea unită a celor puțini, decât prin rugăciunea gâlcevitoare a multora. [...] Căci n-ar putea împăca pre Dumnezeu cel ce nu e în pace cu fratele său, ci în dezbinare și ură. Ce fel de pace poate promite dușmănia între frați? Ce jertfe cred că aduc dușmanii preoților? Când s-au adunat împreună, cred ei că sunt cu Hristos, dacă se adună în afara Bisericii lui Hristos? Asemenea oameni, chiar dacă vor fi uciși în numele credinței lor, nu-și vor spăla nici cu sângele greșelile. Vina dezbinării e gravă, de neiertat, și suferința n-o poate purifica. Nu poate fi martir cel ce nu este cu Biserica.

Așadar, preote, păzindu-te de adunarea celor ce stau împotriva Domnului și urmând învățăturii sfinților părinți, bine vei face și te vei mântui tu și turma încredințată ție. Fiindcă cel ce se roagă cu ereticii nu păcătuiește numai luiși, ci sminteste și pre aproapele, pentru care Domnul S-au jertfit pre Cruce.

August

(31 zile/Ziua are 13 ore, noaptea 11 ore)

- 1 * Scoaterea Sf. Cruci; Sf. 7 Mc. Macavei și mama lor, Solomoni
(*Începutul Postului Adormirii Maicii Domnului*)
- 2 Aducerea moaștelor Sfântului Arhidiacon Ștefan;
- 3 Sf. Cuv. Isaachie, Dalmat și Faust
- 4 Sf. 7 tineri din Efes; Aduc. moaștelor Sfintei Cuv. Mc. Evdochia
- 5 † Sf. Ioan Iacob Hozevitul; Sf. Mc. Evsignie;
Înainteprăznuirea Schimbării la Față a Domnului
- 6 (†) **Schimbarea la față a Domnului**
- 7 Sf. Cuv. Mc. Dometie Persul; Sf. Mc. Narcis, ep. Ierusalimului
- 8 Sfântul Emilian Mărturisitorul, episcopul Cizicului
- 9 * Sfântul Apostol Matia; Sfântul Mucenic Antonin
- 10 Sfântul Mucenic și Arhidiacon Lavrentie
- 11 † Sf. Ier. Nifon al Constantinop.; Sf. Mc. arhidiacon Evplu
- 12 Sfinții Mucenici Fotie și Anichit, Pamfil și Capiton
- 13 * Mutarea moașt. Sf. Maxim Mărturisitorul; (*Odov. Schimbării*)
- 14 Înainteprăzn. Adormirii Maicii Domnului; Sfântul Pr. Miheea
- 15 (†) **Adormirea Maicii Domnului**
- 16 * Aducerea Sfintei Mahrame din Edesa; Sfântul Mc. Diomid
- 17 Sfinții Mucenici Miron, Straton, Chiprian, Tirs și Filip
- 18 Sfinții Mucenici Flor și Lavru
- 19 Sfântul Mucenic Andrei Stratilat și cei 2593 de ostași
- 20 Sfântul Prooroc Samuil; Sfântul Mucenic Iliodor
- 21 Sfântul Apostol Tadeu; Sfânta Muceniță Vasa
- 22 Sfântul Mucenic Agatonic, Zotie și Zinon
- 23 * Sfinții Mc. Lup și Irineu; (*Odovania praznicului Adormirii*)
- 24 Sfântul Sfințit Mucenic Evthie, ucenicul Sf. Ioan Bogoslovul
- 25 Mutarea moaștelor Sfântului Ap. Vartolomeu; Sfântul Ap. Tit
- 26 Sfinții Mucenici Adrian și Natalia, soția sa și Atic
- 27 Sf. Cuv. Pimen; Sf. Mc. Fanurie; Sfântul Ier. Osie al Cordobei
- 28 Sfântul Cuvios Moise arapul
- 29 (†) **Tăierea capului Sfântului Ioan Botezătorul (Post)**
- 30 Sfinții Cuv. Alexandru, Ioan și Pavel cel Nou, Patriarhii Const.
- 31 * Așezarea în raclă a cinstitului brâu al Maicii Domnului

CUPRINS

Prefață.....	5
Tipic.....	9
Ceasul al nouălea.....	10
Vecernia mică.....	13
Vecernia mare și litia.....	16
Utrenia.....	25
Slujba acatistului și a paraclisului.....	32
Rânduiești.....	33
Vecernia.....	34
Litia.....	56
Pavecernița și miezonoptica.....	68
Utrenia.....	75
Pregătirea sfințiților slujitori pentru Liturghie.....	110
Dumnezeiasca proskomidie.....	120
Dumnezeiasca Liturghie a Sfântului Ioan Gură de Aur.....	143
Dumnezeiasca Liturghie a Sfântului Vasilie cel Mare.....	223
Dumnezeiasca Liturghie a Darurilor mai înainte Sfințite.....	313
Cereri la felurite trebuințe din viața omului.....	361
La vreme de neploaie și foamete.....	361
La vreme de neconținerea ploilor.....	372
Pentru cei ce călătoresc.....	383
Pentru cei bolnavi.....	388

Pentru vrăjmașii ce ne urăsc și ne asupresc pre noi.....	394
Pentru cei ce sunt în închisori.....	400
La vremi de năvălirea vrăjmașilor.....	404
La boli epidemice pentru încetarea morții celei năprasnice.....	411
Mulțumire pentru câștigarea cererii și pentru facerea de bine a lui Dumnezeu.....	419
Rugăciune de mulțumire.....	424
Pentru cei ce sunt asupriți de vrăjmași.....	426
Pentru înmulțirea dragostei și deșrădăcinarea urâciunii și a toată răutatea.....	429
Pentru cererea și câștigarea celor de trebuință și de folos.....	432
În vreme de orice nevoie și primejdie omenească.	434
Binecuvântarea colivei.....	440
Binecuvântarea salciei în Duminica stâlpărilor.....	442
Binecuvântarea pâinii în Duminica Paștilor.....	444
Binecuvântarea cărnurilor în Duminica Paștilor.	446
Binecuvântarea brânzei și a ouălor în Duminica Paștilor.....	447
Binecuvântarea strugurilor de Schimbarea la Față.....	448
Rugăciunea la aducerea de poame pârguite.....	449
Pomenirea morților: parastasul mic.....	450
Rugăciunile de iertare la morți.....	453
Rânduiala sfintei împărtășanii.....	460

Rugăciune de mulțumire după dumnezeiasca împărtășanie.....	507
---	-----

Diverse.....517

Otpusturi.....	518
La praznicele împărătești.....	519
La zilele de preste toată săptămâna.....	524
La Sfânta Liturghie.....	528
La pavecerniță, miezonoptică, ceasuri, acatist și paraclis.....	528
Ecteniile la scoaterea Sfintei Cruci.....	530
Ecteniile la acatist și paraclis.....	533
Ecfonisele în Vinerea Mare.....	536
Ecfonisele în Duminica Paștilor.....	537
Învățătură pentru scoaterea sfântului Aer.....	539
Stihuri la sărbătorile când se face Vohodul.....	546
Tropare și condace.....	549

Povățuiri.....563

Luări-aminte înainte de săvârșirea Liturghiei.....	564
Povețe folositoare.....	578
Împrejurări și întâmplări nedorite și neașteptate.....	594
Alte povețe de întărire.....	610
Împotriva rugăciunilor „ecumenice”.....	618

Sinaxar.....621

Cuprins.....	635
--------------	-----

Liturghier, 640p.
- București 2013 -

Adormirea Maicii Domnului
str. Televiziunii nr. 13, sector 6
tel: 021-434-2336/0784-291-624
email: amdмамd@yahoo.com